SPRAVODAJCA
ZVÄZU SLOVENSKÝCH FILATELISTOV
www.slovenskafilatelia.sk
ISSN 1338-2098
2016/2

450. VÝROČIE NARODENIA JÁNA JESSENIA (1566 – 1621)

SPOLOČNÉ VYDANIE
S ČESKOU REPUBLIKOU, MAĎARSKOM
A POĽSKOU REPUBLIKOU

2016, 15. 4. * **Parná lokomobila Umrath** (Technické pamiatky) * príležitostná známka * N: M. Komáček, R: Ľ. Žálec * OTr+HT PTC * PL: 35 ZP, TF: 2 PL * papier FLA * RZ 11 ¼ * FDC N: M. Komáček, R: Ľ. Žálec, OTp PTC * náklad: 1,05 mil.

609) Parná lokomobila Umrath z r. 1894

609		**1,15 € viacfarebná**	**1,15**
609	FDC		2,05
609	CM		0,96

2016, 21. 4. * **Majstrovstvá sveta v cestnej cyklistike 2015 – Peter Sagan** * príležitostná známka * N: J. Gertli Danglár * OF PTC * PL: 50 ZP, TF: 2 PL * papier FL * HZ 11 ¾ : 11 ¼ * FDC N: J. Gertli Danglár, OF Kasico * náklad: 300 tis.

610) Peter Sagan (nar. 1990) – majster sveta v cestnej cyklistike 2015

610		**1 € viacfarebná**	**1,00**
610	FDC		1,90
610	NL		0,91

2016, 5. 5. * **Ekológia v Európe – mysli zeleno!** (Europa) * príležitostná známka * N: D. Sergidou * OF PTC * PL: 8 ZP (A), TF: ? PL; ZZ: 6 ZP (B), TF: 3 ZZ * papier FLA (A), samolepiaci FLA (B) * HZ 11 ¾ : 11 ¼ (A), vlnitý výsek 16 ¼ : 15 (B) * FDC N: A. Ferda, OF Kasico * náklad: A - 200 tis. (25 tis. PL), B - 90 tis. (15 tis. ZZ).

611) Symbolická kresba

611A		**0,90 € viacfarebná, známka z PL**	**0,90**
611B		**0,90 € viacfarebná, známka zo zošitka**	**0,90**
611	PL	(108 x 126 mm)	7,20
611	FDC		1,80
611	ZZ		5,40
611	NL		0,91

2016, 3. 6. * **Filatelia - známka s personalizovaným kupónom** * príležitostná známka, časť nákladu určená na personalizáciu kupónu * N: K. Macurová * OF PTC * PLa: 50 ZP, TF: 4 PLa, PLb: 8 ZP + 8 K, TF: ? PLb (? s kupónmi „RTVS“ + ? s nepotlačenými kupónmi) * papier FL * HZ 11 ¾ : 11 ¼ * FDC N: K. Macurová, OF Kasico * náklad: 4,220 mil. (80 tis. PLa, 22,5 tis. PLb s kupónom „RTVS“ a 5 tis. PLb s nepotlačeným kupónom)

612) Rozprávkový poštový holub
kupón) logo RTVS, texty k výročiam vysielania

Vydáva ZSF v Bratislave pre vnútornú potrebu

Adresa redakcie:
Sekretariát ZSF
Radlinského 9
812 11 Bratislava

Mobil: 0911 289 346

E-mail: zsfslov@gmail.com

Redakčná rada:
Ľubomír Floch - predseda
Zdeněk Baliga, Ján Mička,
Jozef Oško, Jozef Vangel

Redakcia:
Zdeněk Baliga - šéfredaktor,
Iveta Valašková

Obálku navrhol:
Ľubomír Floch

Jazyková úprava:
Ján Mička

Grafická úprava:
Vydavateľstvo a grafické
štúdio JADRO
mobil: 0915 80 50 20
WEB: www.lacna-tlac.sk

Ročník: XVIII.

Číslo: 2/2016

Náklad: 350 ks

Strán: 32

Uzávierka: 19.8.2016

Dané do tlače: 22.8.2016

Vyšlo: 26.8.2015

ISSN 1338-2098

Úvodník

Vystavovať ÁNO či NIE? 4

Výzva pre KF 4

Dokumenty ZSF

Uznesenie z Rady ZSF z 11. 6. 2016 5

Slovenská známka

Známková tvorba Slovenskej republiky
v II. štvrťroku 2016 5

Príležitostné pečiatky a kašety v II. štvrťroku 2016 11

Výstavy a kongresy

Svetová výstava WORLD STAMP SHOW
NEW YORK 2016 14

2. Česko-Slovenská filatelistická výstava
Žďár nad Sázavou 2.-5.6.2016 18

HUNFILA 2016 Szombathely 6. – 8. mája 2016 21

Medzinárodná filatelistická výstava Glogow 22

Z klubov a regiónov

Začiatky klubu filatelistov Ladislava Novotného 24

Aktuálne o analogických pohľadniciach 26

Spoločenská kronika

Okrúhle výročie majstra Františka Horniaka 28

Prof. MVDr. Imrich Maraček, DrSc. 29

Ľudovít Marko zomrel 30

Vystavovať ÁNO či NIE?

Milí kolegovia, keď som sa pred 15 rokmi začal na podnet priateľov filatelistov venovať tejto skoro každodennej „bádateľskej" práci nášho života, a to vôbec nepreháňam, ani vo sne, a to ani v tom najkrajšom by ma nenapadlo koľko vzrušenia, radosti, ale aj sklamaní (určite však viac radosti) ma čaká a čo všetko zažijem.

Pred obdobím filatelie som sa venoval numizmatike. Žiaľ hrúbka mojej peňaženky nebola dostatočne hrubá na tieto moje úmysly, a to nie iba preto, že som sa v tom období oženil.

Filatelia ma napĺňala. Chodil som na burzy, zúčastňoval sa internetových a neskôr i sálových aukcií, kde som za dostupné peniaze nazbieral slušný kopec materiálu. Krabica, kde som pohľadnice, obálky i korešponďáky hádzal, sa začala rýchlo napĺňať, bolo treba radu starších kolegov z brandže – čo ďalej, radcové mé??? A tá prišla bez váhania – musíš spraviť exponát, ktorý budeš vystavovať. Niet ich prvých rád a pokynov, určite by som to sám nezvládol. Ešte raz vďaka. Po druhom prepracovaní to už začalo byť zaujímavé i pre porotcov a začali sa prvé, počiatočné sklamania meniť na drobné náznaky spokojnosti a dokonca som sa rozhodol, že začnem sa venovať ešte jednej inej téme. Už ako starý mazák začal som tvoriť aj druhý exponát. Po získaní potrebných kvalifikácií som sa zúčastňoval na národných, medzinárodných a dokonca i na výstavách pod záštitou FEPA či FIP.

Milí „bádatelia", ja som sa rozhodol, že áno, budem vystavovať. Každý začiatok je ťažký, to je pravda, a niet o tom najmenších pochýb, ale určite máte aj vy okolo seba tých správnych radcov, priateľov. Počiatočné sklamania vás nemôžu a nesmú znechutiť a odradiť, ale práve naopak posilniť a vyburcovať do ďalšej práce. Verte mi, stojí to za to, veď je to určitá forma reprezentácie Slovenska, vášho mesta, ale hlavne vás samých. Bez ohľadu na názor poroty a výsledok, vy ste do toho dali to najlepšie, čo ste mohli a spravili to najlepšie, ako vedeli. Držím všetkým palce (a to úprimne), ktorí sa rozhodnú tak, ako som sa rozhodol vtedy ja.

Veľmi ma teší účasť viacerých našich prvovystavovateľov na výstave v Žďári nad Sázavou. Všetkým srdečne blahoželám a prajem veľmi veľa radosti z ich určite nie jednoduchej, ale o to hodnotnejšej práce.

Ing. Ladislav Fekete
podpredseda ZSF

Výzva pre KF

V Spravodajcovi 1/2016 bola avizovaná výmena členských preukazov ZSF. Nový preukaz v cene 1 € má na prednej strane znak ZSF a má slúžiť na obdobie 2016 - 2025. Bolo by vhodné, aby členovia ZSF mali nové aktuálne členské preukazy.

Pri výmene členských preukazov sa uskutoční aktualizácia evidencie členov ZSF. Aj keď niektoré KF odosielajú evidenčné zoznamy svojich členov na ZSF, je potrebné ich zjednotiť nasledovne:

Hlavička zoznamu: Evidencia členov KF č. miesto

Zoznam: Por. čís. / Titul Meno Priezvisko / Ulica / PSČ Mesto (obec) / Funkcia v KF

U funkcionárov KF uviesť ešte: E-mail / telefón (mobil)

UZNESENIE

zo 4. zasadnutia Rady ZSF konaného dňa 11. júna 2016 v Bratislave

I. RADA ZSF BERIE NA VEDOMIE:

1) Plnenie provizórneho rozpočtu ZSF za rok 2016
2) Pripravené exponáty na propagačné výstavy v rámci Predsedníctva SR v Rade EÚ
3) Projekt JUBILEUM 1918-2018

II. RADA ZSF SCHVAĽUJE:

1) Poplatok za výmenu nového členského preukazu 1 euro
2) Rada ZSF poveruje Ing. M. Bachratého s prípravou prípravného výboru a rokovania s inštitúciami pre projekt JUBILEUM 1918-2018
3) Ponechanie účtu pre novinkovú službu ZSF
4) Deleguje členov Komisie slovenskej poštovej známky Ing. M. Gereca, Viktora Budku a Rudolfa Šuleja k bezplatnému prístupu k materiálom týkajúcich sa výroby slovenských poštových známok na študijné účely súvisiacich so spracovaním špecializovaného katalógu slovenských poštových známok

III. RADA ZSF UKLADÁ:

1) Napísať list PP a GR SP, a. s., ohľadne preverenia predaja čistých UTL s personalizovaným kupónom
   zodpovedný: predseda ZSF
   termín: 30. 6. 2016
2) Kontaktovať sa s novým predsedom MABEÓSZ-u ohľadne zmluvy o spolupráci
   zodpovední: predseda a podpredseda ZSF
   termín: 31. 8. 2016

Predseda ZSF poďakoval členom Rady ZSF za aktívny prístup pri rokovaní.

ZNÁMKOVÁ TVORBA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V II. ŠTVRŤROKU 2016

Doc. Ing. Ľubomír Floch, PhD.

Každá z piatich známok, ktoré boli vydané v druhom štvrťroku, je nejakým spôsobom jedinečná. Zvykli sme si na vynikajúcu úroveň slovenských poštových známok. Pozoruhodný je však i fakt, že už po niekoľkýkrát sú spoločné zahraničné emisie vytlačené podľa slovenského výtvarného návrhu i z rytiny slovenského rytca. Považujem to za výraz dôvery zahraničných poštových správ v slovenskú známkovú tvorbu a jej kvalitu. Nemyslím tým, že naše známky sú pozoruhodné len kvalitou ich výtvarného návrhu, ale i atmosférou okolo ich uvedenia do života. Po dlhom čase sa inaugurácie známky zúčastnil člen vlády - ministerka poľnohospodárstva a generálni riaditelia významných inštitúcií. Neposlali svojich zástupcov, ale prišli osobne. Slovenskí filatelisti si to neobyčajne cenia, pretože sa ich záľuba dostáva do sféry najvyššieho záujmu. Slovenská známková tvorba prelomila dôležité tabu, že na známke môže byť zo žijúcich občanov len prezident republiky a výnimočne osobnosť, ktorú výnimočné okolnosti posunú do centra záujmu verejnosti. Ukazuje, že na známku sa môže dostať i žijúca osobnosť, ktorá významným spôsobom osloví občiansku spoločnosť a jej čin má významný spoločenský ohlas.

Dovoľujem si upozorniť filatelistickú pospolitosť, že pozvánky na inauguráciu známok *(Pofis 609 a 610)* môžu byť počas inaugurácie jednoduchým spôsobom modifikované na pamätný list. Môžu byť inšpiráciou, ako obohatiť exponát o inauguráciách našich poštových známok vo voľnej triede.

Parná lokomobila Umrath (1894)

Poštová známka Parná lokomobila Umrath *(1894)* z emisie Technické pamiatky *(Pofis 609)* vyšla 15.4.2016 a bola po prvý raz predstavená slovenskej verejnosti na inaugurácii v Nitre. Akad. maliar Marian Komáček vytvoril štýlovo pôsobivú známku zapadajúcu do doterajšej koncepcie známok tohto druhu. Známka bola vytlačená *(TL 35)* rotačnou oceľotlačou v kombinácii s hĺbkotlačou v Poštovej tlačiarni cenín Praha, a. s. Na okraji TL je dátum tlače emisie *(22.3.16),* ale chýba piktogram zvyčajne umiestnený v jeho ľavom dolnom rohu. K emisii bola vydaná obálka prvého dňa *(FDC 609)* a carte maximum *(107 CM 609/16).* Rytec známky a autor FDC je Mgr. Art. Ľubomír Žalec, Art. D. Nominálna hodnota 1.15 € zodpovedá poplatku za doručenie doporučeného listu 2. tr. do 50 g vo vnútroštátnom styku. Inauguráciu známky uskutočnilo Slovenské poľnohospodárske múzeum v Agrokomplexe Nitra 15. apríla 2016 za prítomnosti ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky Ing. Gabriely Matečnej a riaditeľa Agrokomplexu Ing. Eduarda Krcha. Poštovú známku predstavil vedúci odboru POFIS SP, a. s., Mgr. M. Vančo, PhD. Pani ministerka spolu s riaditeľom Agrokomplexu, zástupkyňou MDVRR SR Ing. J. Brichtovou a autorom poštovej známky uskutočnili akt jej inaugurácie posypaním zrnami obilia *(obr.2).* Slovenská pošta, a. s., zriadila príležitostnú poštovú priehradku, používala príležitostnú poštovú pečiatku *(PPP 13/16)* a predávala filatelistický materiál. Viac informácií na *(www.slovenskafilatelia.sk).*

Obr.2. Pani ministerka poľnohospodárstva spolu s riaditeľom Agrokomplexu, zástupcom MDVRR SR a autorom poštovej známky uskutočnili akt inaugurácie poštovej známky zrnom obilia (foto M. Katrinec).

Lokomobila je pozoruhodná technická pamiatka, ktorú si skôr narodení, tak ako ja, môžu pamätať ako hnací agregát mláťačiek obilia. Hlučná, náročná na obsluhu strojníka, ale účelovo spoľahlivá. Lokomobila Umrath zobrazená na známke Pofis 609 bola vyrobená v roku 1894 v Prahe a nachádza sa v zbierke Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre. Z údajov *(hmotnosť je 3,5 tony, výkon 6 – 9 konských síl a tlak pary 7 atmosfér)* je zrejmé, že ide o masívny parný stroj využívaný v prvej polovici 20. storočia na pohon veľkých mechanizmov, vodných čerpadiel, mláťačiek, šrotovníkov alebo ako ťažný mechanizmus pri oraní poľnohospodárskej pôdy. Technicky náročná rekon-

štrukcia lokomobily sa uskutočnila vďaka štedrému sponzorskému daru SES Tlmače *(1985 – 1995).* V roku 1995 sa stala ozdobou Medzinárodného strojárskeho veľtrhu v Nitre. Za povšimnutie stojí fakt, že všetky spoje na rekonštruovanom stroji sú nitované, tak ako boli na pôvodnom stroji, a sú bez jediného zvaru *(V. Majerčík www.pofis.sk).*

Majstrovstvá sveta v cestnej cyklistike 2015 - Peter Sagan

Slovenská pošta, a. s., vydala 21. 4. 2016 poštovú známku Majstrovstvá sveta v cestnej cyklistike 2015 – Peter Sagan. So známkou bola vydaná obálka prvého dňa *(FDC 610).* Výborný slovenský karikaturista Jozef Gertli Danglár bravúrne zvládol výtvarný návrh známky vytlačenej ofsetom. Zvečnil charizmatického Petra v momente najväčšej slávy so zlatou medailou majstra sveta. Prítlač na FDC ukazuje šťastného majstra sveta so slovenskou zástavou. Ten istý autor vytvoril príťažlivý nálepný list *(113 NL 610/16).* Jozef Gertli Danglár je po prvý raz autorom návrhu slovenskej poštovej známky *(obr.4.).* Príležitostná pečiatka *(PPP 16/16)* z dielne A. Ferdu uzatvára túto neobyčajne aktuálnu emisiu. Pri príležitosti inaugurácie známky bol vydaný UTL*(8)* s tlačou na personalizovanom kupóne na motív P. Sagana. Nominálna hodnota známky *(1.00 €)* zodpovedá poštovému poplatku za doručenie listu 1. tr. do 50 g do Európy alebo listu 2. tr. v tej istej váhovej kategórie do zámoria. Piktogram v ľavom dolnom rohu TL*(50)* indikuje,

*Obr.4. J. Gertli Danglár(*1962, Detva) vo svojom ateliéri.*

že tlačová forma obsahovala dva tlačové listy. Na okraji chýba dátum tlače emisie.

Ak nepočítame prezidentov Slovenskej republiky a prvého slovenského kozmonauta Bellu, je to po prvý raz, že v názve emisie je uvedené meno žijúceho občana Slovenskej republiky. Vzhľadom na jeho mimoriadne úspechy v cyklistike a široký ohlas verejnosti na tieto výsledky, námetová komisia známkovej tvorby Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky *(MDVRR SR)* odporučila dodatočné vydanie známky k tejto udalosti v roku 2016. Slovenská pošta, a. s., si Saganov majstrovský počin pripomenula samostatnou poštovou známkou. Internetový ohlas, že je to nesprávny krok, spochybňuje fakt, že je málo činov žijúcich jednotlivcov, ktorí tak výrazne zviditeľnili našu republiku ako športové aktivity Petra Sagana. Podľa môjho názoru, a verím, že nie som sám, by sa malo v takomto chápaní emisnej politiky slovenských poštových známok pokračovať. Právom patrí na poštovú známku. Stal sa veľkým vzorom a inšpiráciou pre mladých a možno i tých skôr narodených. Peter Sagan je výnimočný športovec a človek s mimoriadnymi vôľovými vlastnosťami. Svojimi schopnosťami a vystupovaním premenil cyklistiku na jeden z najpopulárnejších športov na Slovensku. Najskôr sa veno-

val horskej cyklistike, kde v roku 2008 získal titul juniorského majstra Európy a sveta, potom definitívne presedlal na „cestu". Do svetového pelotónu vletel ako kométa, hneď v prvej sezóne medzi profesionálmi začal vyhrávať. Postupne si vybudoval medzi nimi veľký rešpekt a znásobil ho štvornásobným víťazstvom v bodovacej súťaži o zelené tričko na najvýznamnejších cyklistických pretekoch planéty – Tour de France. V roku 2015 dosiahol veľké víťazstvo na majstrovstvách sveta, ktoré mu dodalo punc šampióna. Víťazstvom v najdôležitejších jednorazových cyklistických pretekoch sa právom obliekol do dúhového trička. Demonštroval na nich svoju výnimočnosť, umnú taktiku, športové majstrovstvo a heroický výkon. (*V. Jankovič: www.pofis.sk.)* Inaugurácia známky sa uskutočnila 21.4.2016 v Žiline v športovom areáli Spojenej školy *(Športové gymnázium a Stredná odborná škola drevárska)* na Rosinského ceste. So smútkom konštatujem, že žilinskí filatelisti nepatrili medzi spoluorganizátorov tohto významného podujatia. Pekný celinový lístok z privátnej dielne iného klubu im bude pripomínať zmeškanú príležitosť. Z webovej stránky Pofisu nie je známe, že pri tejto príležitosti bola na personalizovanom kupóne UTL(8) uskutočnená ofsetová tlač s motívom činnosti P. Sagana. *(Kasico, a.s., Bratislava, náklad 200 ks).* Som toho názoru, že všetky UTL s personalizovaným kupónom oficiálne vydané Pofisom by mali byť v predstihu publikované na webe Pofisu v sekcii „známky s personalizovaným kupónom" a abonenti novinkovej služby by mali mať možnosť si ich objednať. Mohol by to byť užitočný marketingový čin vedúci tiež k zvýšeniu príjmovej časti Pofisu.

EUROPA 2016: Ekológia v Európe - mysli zeleno!

Slovenská pošta, a. s., vydala 5.5.2016 k 60. výročiu vydania emisie Európa ofsetom tlačenú známku „EUROPA 2016 s názvom Ekológia v Európe - mysli zeleno!" *(Pofis 611),* spolu s obálkou prvého dňa *(FDC 611), so* známkovým zošitkom *(082 ZZ 611/16)* so 6 známkami a nálepným listom *(114 NL 611/16).* Na okraji TL*(8)* chýba dátum tlače a sektorový piktogram. Na FDC prítlači objímajú zelené listy, symbol fotosyntézy, matku Zem, garanta nášho prežitia. NL znázorňuje strom, živiteľa listov, v ktorých prebieha základná reakcia života na našej planéte, fotosyntéza. Európa ako celok prezentuje touto emisiou názor, že život na tejto planéte závisí predovšetkým od činnosti človeka. Vydanie známky je morálna výzva, že ešte je čas zastaviť devastáciu životného prostredia. Autorka výtvarného návrhu známky Doxia Sergidou z Cypru *(obr.5)* príťažlivo spracovala v súťaži autorov európskych poštových správ do víťazného návrhu nosnú myšlienku emisie „mysli zeleno". Jej nominálna hodnota 0.90 € reprezentuje doručenie listu 1. tr., resp. pohľadnice do Českej republiky alebo zásielok 2. tr. do európskych zemí do 50 g. S rovnakým motívom vydalo známku emisie Európa 57 európskych poštových správ. Niektoré z nich vydali okrem povinnej známky aj druhú známku s vlastným motívom. Viaceré poštové správy vydali známky ako UTL s 8 - 10 známkami alebo ako známkové zošitky. (http://www.postoveznamky.sk/spolocny-emisny-rad-europa-2016-ekologia-v-europe-mysli-zeleno). Známku s týmto motívom vydali po prvý raz *(15.9.1956)* poštové správy štátov združené v Únii pre uhlie a oceľ. Zmysluplný život v rámci možností našej planéty je hlavným cieľom európskeho environmentálneho akč-

Obr.5.

ného programu a uvedomením si, že zelené myslenie je východisko. Medzinárodný projekt vydania poštovej známky európskymi poštovými správami v emisnom rade EUROPA jednoznačne demonštruje ambíciu Európy na prechod na zelenú ekonomiku a zelený rast. Medzi kľúčové problémy životného prostredia patrí aj klimatická zmena, ktorá prináša nepriaznivé environmentálne, sociálne a ekonomické vplyvy, vyžadujúce si aktívne riešenia. Našu spotrebu a výrobu treba limitovať a zamerať na účinnejšie využívanie prírodných zdrojov a energie, ako aj na zníženie emisií skleníkových plynov a obmedzenie ich negatívnych vplyvov na životné prostredie *(M. Lakanda: www.pofis.sk).*

Známka s personalizovaným kupónom: Filatelia

Cítim potrebu pridať k oficiálnemu názvu doplnkový názov „Rozprávkový príbeh o poštovom holúbkovi Oplaškovi", ktorý vyjadruje epiku deja spojeného so známkou. A viem si predstaviť, že by to bol hlavný ná-

Obr.6. Autorka známky o poštovom holubovi *Opraškovi K. Macurová pri autogramiáde.*

zov emisie a údaj „známka s personalizovaným kupónom na tému filatelia" by bola len údaj vedľajší.

Ofsetom vytlačená známka s hodnotou T2 50 g *(0,45 €) v TL(50) a TL(8) známok* bola vydaná 3.6.2016. Na okrajoch TL chýba dátum tlače i piktogram. Mgr. Art. Katarína Macurová, Art.D., autorka výtvarného návrhu známky a FDC, vytvorila detsky hravé dielko, ktoré nepochybne zaujme nielen dušu dieťaťa, ale i dospelého. Spracovala na nej originálny rozprávkový príbeh o poštovom holúbkovi Oplaškovi, ktorý vďaka misii zameranej na doručenie prísne tajnej správy oslobodí zo zajatia svoju mamu, svetovú rekordérku v pretekoch poštových holubov. Z nezodpovedného, obyčajného a neporiadneho holuba sa stane slávny poštový holub, ktorý priláka k tomuto upadajúcemu remeslu novú generáciu záujemcov. Je o to príťažlivejšia, že bude slúžiť vo forme upraveného tlačového listu s kupónom, na ktorom sa budú vyhotovovať rôzne prítlače podľa výberu objednávateľa. Prvá oficiálna prítlač na kupóne pripomína 90. výročie rozhlasového vysielania a 60. výročie televízneho vysielania na Slovensku. K tejto emisii bola vydaná i obálka prvého dňa *(FDC 612),* poštový lístok s prítlačou *(264 CDV 243/16)* a dve príležitostné pečiatky *(PPP 23 a 24/16).*

Tohtoročná detská známka *(Pofis 612),* ktorá má príznačný názov „Filatelia", je oproti predchádzajúcim diametrálne odlišná. Má prilákať deti prvého stupňa základných škôl k zbieraniu poštových známok cez originálny rozprávkový príbeh o poštovom holúbkovi Oplaškovi. Príbeh pochádza z tvorivej dielne v súčasnosti najvýznamnejšieho slovenského rozprávkara Branislava Jobusa, ktorý na tému tejto rozprávkovej postavičky zložil aj unikátnu pesničku realizovanú vlastným autorským hudobným zoskupením Abusus (*M. Vančo: www.pofis.sk).* Inaugurácia známky aj detskej rozpráv-

Obr.7. A. Ferda, výtvarník knihy, predstavuje knihu Tajná správa.

kovej knihy o poštovom holúbkovi s názvom Tajná správa sa uskutočnila na 13. Bratislavských zberateľských dňoch *(3.3.2016)* za účasti gen. riaditeľa spoločnosti Incheba, a. s., A. Rozina, gen. riaditeľa RTVS Ing. Václava Miku, podpredsedníčky predstavenstva a riaditeľky úseku gen. riaditeľa SP, a. s., Ing. Ivany Piňosovej, autorky výtvarného návrhu známky, autora výtvarného návrhu kupónu k známke Igora Derevenca, autorov knižky Tajná správa Branislava Jobusa a Adriana Ferdu. Po skončení inaugurácie bola autogramiáda autorov známky a publikácie.

Spoločné vydanie: 450. výročie narodenia Jána Jessenia (1566 – 1621)

Známka 450. výročie narodenia Jána Jessenia *(1566 – 1621) (Pofis 613)* s kupónom vyšla 22.6.2016 ako spoločné slovensko-česko-maďarsko-poľské vydanie vytlačené trojfarebnou rotačnou oceľotlačou v kombinácii s hĺbkotlačou v podobe TL s 25 známkami. Dátum tlače *(12.V.16)* je uvedený pod 18. ZP na spodnom okraji TL. Je pozoruhodné, že štyri partnerské strany akceptovali mimoriadne príťažlivý výtvarný návrh slovenského umelca *(akad. mal. Vladislav Rostoka)*. Na známke sa nachádza rytecké spracovanie *(F. Horniak)* dobového portrétu J. Jessenia podľa medirytiny norimberského rytca Lucasa Kyliana z roku 1618 a kupón tvorí titulná strana knihy „Anatómia" obsahujúcej popis pražskej pitvy, ktorá vyšla v roku 1601 vo Wittenbergu. Slovenská, česká a maďarská verzia sú vytlačené z rytiny F. Horniaka v Poštovej tlačiarni cenín Praha, a. s. Poľská pošta si upravila veľkosť a dizajn známky podľa potrieb poľskej tlačiarne, kde sa tlačila technikou fotogravúry podľa jeho ryteckej rozkresby. Motívy slovenskej FDC obálky vychádzajú z drevorytov začiatku 17. storočia, na prítlači je rez ľudskej ruky s astrologickou symbolikou anatómie ľudského tela a pečiatku tvorí dobová väzba knihy. Pamätný list *(054 PaL 613/16)* vydaný k emisii je dekorovaný rastlinnou ornamentikou zo 16. storočia. Motívom príležitostnej poštovej pečiatky *(PPP 27/16)* je drevorezbový portrét J. Jessenia z kroniky popisujúcej popravu dvadsiatich siedmich českých pánov na Staromestskom námestí v Prahe v roku 1621. Nominálna hodnota 0.90 € reprezentuje poštový poplatok za doručenie listu 1. tr. prvej váhovej kategórie *(do 50 g)* do Českej republiky a listu 2. tr. do Európy. Abonenti novinkovej služby ZSF získajú všetky zahraničné vydania podľa platnej kúpnej zmluvy ZSF so SP, a. s.

Otec Jána Jessenia pochádzal zo šľachtického rodu z Turčianskeho Jasena. V roku 1566 sa mu narodil v poľskej Vratislavi syn Ján. Filozofiu a medicínu študoval vo Wittenbergu, Lipsku a v Padove. Doktorát z medicíny spolu s doktorátom filozofie získal roku 1591. Svoju lekársku kariéru zahájil vo Vrati-

slavi, čoskoro sa však stal osobným lekárom saského kurfirsta v Drážďanoch a zároveň aj profesorom chirurgie a anatómie vo Wittenbergu, kde bol zvolený za dekana lekárskej fakulty a neskôr za rektora univerzity. Od roku 1601 žil v Prahe, kde vyučoval na Karlovej univerzite, kde bol zvolený za rektora. Bol aj osobným lekárom cisára Rudolfa II. Najznámejším činom Jána Jessenia bola prvá verejná pitva, ktorú predviedol v Prahe v júni 1600. Zaujímal sa aj o politické dianie a stal sa jednou z vedúcich osobností protihabsburského stavovského hnutia. Počas cesty do Uhorska *(1618),* kde sa pokúsil ovplyvniť uhorské stavy, aby nevolili za kráľa Ferdinanda Habsburského, bol zatknutý a uväznený. Po bitke na Bielej hore bol obvinený z rebélie a urážky majestátu a odsúdený na trest smrti *(1621).* Jeho hlava bola spolu s hlavami ďalších jedenástich českých pánov vyše desať rokov vystavená na výstrahu na Staromestskej veži v Prahe *(T. Lengyelová: www.pofis.sk).*

PRÍLEŽITOSTNÉ PEČIATKY A KAŠETY V II. ŠTVRŤROKU 2016

Doc. Ing. Ľubomír Floch, PhD.

Pokračujeme v uverejňovaní príležitostných pečiatok druhého štvrťroka 2016. Sú chronologicky publikované v jednotlivých štvrťrokoch tak, ako sú vyobrazené na webovej stránke Pofisu (http://www.pofis.sk/katalog/produkty) k dátumu uzávierky časopisu. Dokumentujú významné historické a filatelistické udalosti, inaugurácie slovenských poštových známok a jubileá významných osobností. Ich vydanie iniciujú a náklady za ich výrobu hradia organizácie verejného života, filatelistické kluby i Slovenská pošta, a. s. Farba pečiatky pre bežné príležitosti je čierna, športové majú modrú farbu. Pri príležitosti štátnych jubileí je ich farba červená, prípadné ekologicky ladené pečiatky budú v zelenej farbe. Pečiatky boli k dispozícii na pošte v mieste objednávateľa minimálne jeden týždeň od dňa vydania, potom sú jeden rok v predajni POFISu na Námestí SNP v Bratislave a sú reprodukované v 50% pôvodnej veľkosti. Archív príležitostných pečiatok sa nachádza v Poštovom múzeu Slovenskej pošty, a. s., v Banskej Bystrici.

Obraz PPP	Základné údaje o PPP a PPK	Názov	Autor (i)	Dátum vydania a miesto používania
	PPP 11/16, farba čierna	Svätý rok milosrdenstva.	Adrian Ferda	01. 04. 2016 Pošta Močenok
	PPP 12/16, farba čierna	55. výročie prvého letu do kozmu.	Adrian Ferda	12. 04. 2016, Pošta Handlová

Obraz PPP	Základné údaje o PPP a PPK	Názov	Autor (i)	Dátum vydania a miesto používania
	PPP 13/16, farba čierna	Inaugurácia poštovej známky - Technické pamiatky: Parná lokomobila Umrath	akad. maliar Marian Komáček	15.04.2016, Pošta Nitra 1
	PPP 14/16, farba čierna	Bulletin Sv. Gabriel - 25. ročník	Ján Vallo	15.04.2016, Pošta Bytča 1
	PPP 15/16, farba čierna	Inaugurácia poštovej známky - Kultúrne dedičstvo Slovenska: Trenčianske Teplice	Adrian Ferda	20.4.2016, Pošta Trenčianske Teplice
	PPP 16/16, farba modrá	Majstrovstvá sveta v cestnej cyklistike 2015 - Peter Sagan	Adrian Ferda	21. 04. 2016, Pošta Žilina 1
	PPK 02/16, farba čierna	Stamp Show 2016 Tokyo	Adrian Ferda	29. 04. 2016, Pošta Bratislava 1
	PPP 17/16, farba čierna	Deň mesta Košice	Viliam Gaál	05. 05. 2016, Pošta Košice 1
	PPP 18/16, farba čierna	Svätý Florián - patrón hasičov (1816 - 2016)	Adrian Ferda	06. 05. 2016, Pošta Močenok

Obraz PPP	Základné údaje o PPP a PPK	Názov	Autor (i)	Dátum vydania a miesto používania
	PPP 19/16, farba čierna	120 rokov železníc na Hornej Nitre	neuvedený	14. 05. 2016, Pošta Prievidza 1
	PPP 20/16, farba modrá	Zlatý Belehrad 1976	Adrian Ferda	21. 05. 2016, Pošta Myjava
	PPP 21/16, farba čierna	100 rokov od ukončenia ťažby a spracovania bridlice v Marianke	Adrian Ferda	03. 06. 2016, Pošta Marianka
	PPP 22/16, farba čierna	90 rokov rozhlasového a 60 rokov televízneho vysielania RTVS	Igor Drevenec	03. 06. 2016, Pošta Bratislava 1
	PPP 23/16, farba čierna	Bratislavské zberateľské dni 2016	Adrian Ferda	03. 06. 2016, Pošta Bratislava 5
	PPP 24/16, farba čierna	Bratislavské zberateľské dni 2016	Adrian Ferda	04. 06. 2016, Pošta Bratislava 5
	PPP 25/16, farba modrá	Majstrovstvá Európy vo futbale 2016	neuvedený	10. 06. 2016, Pošta Bratislava 1

Obraz PPP	Základné údaje o PPP a PPK	Názov	Autor (i)	Dátum vydania a miesto používania
	PPP 26/16, farba čierna	Uvedenie poštovej známky - Osobnosti: Matej Hrebenda	Adrian Ferda	16. 06. 2016, Pošta Trnava 1
	PPP 27/16, farba čierna	50. výročie otvorenia rekreačnej sezóny na Zemplínskej šírave	Adrian Ferda	18. 06. 2016, Pošta Michalovce 1
	PPP 28/16, farba čierna	450. výročie narodenia Jána Jessenia	akad. mal. Vladislav Rostoka	22. 06. 2016, Bratislava 1
	PPP 29/16 farba čierna	Sv. Ján Nepomucký na Zúgove	Adrian Ferda	23. 06. 2016, Pošta Nové Zámky 2
	PPP 30/16 farba čierna	Filatelistická olympiáda mladých filatelistov	Adrian Ferda	24. 06. 2016, Pošta Beluša

Svetová výstava WORLD STAMP SHOW NEW YORK 2016

Správa národného komisára a vystavovateľa

RNDr. Vojtech Jankovič

Pod veľkolepým sloganom „The whole world is here!“ (Celý svet je tu!) sa v dňoch 28. mája až 4. júna 2016 v americkom mestečku New York uskutočnila Svetová výstava známok WORLD STAMP SHOW NEW YORK 2016. Rada ZSF ma delegovala za ná-

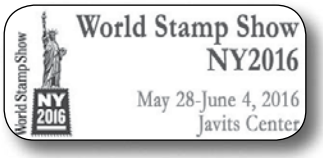

Pohľad na vstupný portál výstavy s veľkolepým sloganom „The whole world is here!“

rodného komisára zodpovedného za účasť slovenských exponátov na výstave. Súčasne som na výstave pôsobil, vďaka prijatiu môjho exponátu organizačným výborom, aj v pozícii vystavovateľa.

Slogan „The whole world is here!“, ktorý vítal návštevníkov nad vchodom do výstavných priestorov, nemohol byť, samozrejme, pravdivý fyzicky. No virtuálne možno aj áno, najmä ak berieme do úvahy, čo Američania považujú za celý svet. Pravdou však zostáva, že väčšina vyspelých filatelistických krajín sa aktívne výstavy (a celej show) zúčastnila a vyslala na výstavu svoje najlepšie exponáty. A mnohé krajiny aj viacerých zástupcov. Lebo čo sa na takejto svetovej výstave udeje, čo sa vystaví a čo sa v rámci vzťahov a spolupráce nastaví, pomáha pri ďalšom rozvoji nielen svetovej, ale hlavne filatelie na kontinentálnej a národnej úrovni. Našťastie ZSF bol cez moju osobu súčasťou, za čo patrí vďaka najmä vystavovateľom, ktorí prihlásili svoje exponáty a po ich prijatí boli ochotní uhradiť nemalé výstavné poplatky ($90 za jeden rám!) a ja ako národný komisár som bol schopný uhradiť si všetky výdavky bez akejkoľvek požiadavky na ZSF (organizátori hradia ubytovanie a diéty, ZSF mi poskytol cca 30 ks starších FDC ako darček pre iných národných komisárov, ostatné, vrátane letenky išlo z môjho vrecka). Všetko prebehlo hladko až na nemilý zážitok, keď sekretárka FIP naznačila, že by náš Zväz mohol uhradiť členské poplatky a informovať ju, či sa zúčastní na nadchádzajúcom kongrese FIP a ak nie, koho menuje za zástupcu. Dúfam, že v čase vyjdenia tohto článku už bude celá záležitosť vyriešená.

Na obrovskej výstavnej ploche výstavného centra Javis Center bolo umiestnených viac ako 4000 rámov s exponátmi vo všetkých výstavných triedach, vrátane otvorenej. Niekto to však všetko musel zaplatiť, tak na ešte väčšej ploche bolo umiestnených veľké množstvo stánkov obchodníkov, organizátorov aukcií, poštových správ a filatelistických spoločností a združení, pričom najväčší priestor okupovala americká pošta USPS. Spočiatku som bol prekvapený veľkým počtom stánkov filatelistických spoločností a združení, no neskôr som si uvedomil, že to je asi jediná cesta ako filatelia môže ďalej prežiť. Národná filatelistická federácia (v USA je to American Philatelic Society – APS, u nás Zväz slovenských filatelistov – ZSF) nedokáže zastrešiť rôznorodé zamerania, a teda neprekrývajúce sa aktivity všetkých zberateľov. Dokáže vytvoriť rámec, pripraví pôdu a podmienky na združovanie a vystavovanie (výstavný poriadok, porotcovia, národné výstavy) a propaguje existenciu množstva združení, kde si každý zberateľ nájde svoje pole pôsobnosti, ktoré mu je blízke. Takýto model fungovania, keď podmienkou členstva v záujmovej spoločnosti nie je nutnosť byť členom národnej federácie (ale toto členstvo ponúka množstvo výhod), poskytuje priestor pre rôznorodé záujmy zberateľov od klasických známok cez zberateľov špecializovaných odborov (perfiny, precancels, strojové pečiatky a pod.) a rôzne námetové skupiny až po zberateľov okrajových žánrov, ako sú poštové dokumenty, nálepky, pohľadnice a ďalšie viac či menej populárne zberateľské objekty záujmu.

Vďaka predchádzajúcemu osobnému kontaktu som nadviazal spoluprácu so zástupcami the Society for Czechoslovak Philately, ktorí prejavili záujem o najnovší katalóg SLOVENSKO 1939 – 45 (veľmi vysoko si ho cenia, škoda, že autor ani vydavateľ neprejavili záujem prihlásiť ho do súťaže) ako aj o spoluprácu a výmenu materiálov aj informácií s našimi zberateľmi. A okrem toho by veľmi radi nadviazali užší kontakt s komisiou znalcov ZSF, lebo majú záujem overiť rôzne, najmä tzv. revolučné pretlače, resp. pretlače Slovenský štát. Každý, kto by mal záujem, nech navštívi ich webovú stránku http://www.csphilately.net/ alebo nech ma kontaktuje, poskytnem mu ďalšie kontaktné informácie.

Na výstave bolo vystavených celkovo 882 exponátov (z toho 763 súťažných vrátane literatúry) z takmer 70 krajín. Medzinárodná porota udelila 77 veľkých zlatých a 204 zlatých medailí. V súťaži o Grand Prix National boli nominované štyri exponáty, z ktorých v tajnom hlasovaní získal prvenstvo **Gordon Eubanks** (USA) za poštovo-historický exponát „**The United States Imperforate Issues of 1851-1856 & Their Importance in an Expanding Postal System**". Zaujímavosťou je, že medzi nominovanými bol aj vynikajúci tematický exponát **Wolfa Hessa** z Nemecka: „**Life and fate of the American Natives**". V súťaži o Grand Prix International boli nominované tiež štyri exponáty, spomedzi ktorých v tajnom hlasovaní poroty získal prvenstvo **Wei Gang** (Čína) za poštovo-historický exponát "**China: The Postal History of Mongolia 1841-1921**". Vo FIP Championship Class (exponáty, ktoré získali na predchádzajúcich výstavách aspoň tri zlaté medaily) získal hlavnú cenu Grand Prix d'Honneur **Alvaro Castro-Harrigan** (Kostarika) za teritoriálny exponát "**Panama: First Issues as a State of Colombia and Their Forerunners**".

Z pôvodne prihlásených štyroch filatelistických exponátov vystavovateľov zo Slovenska (L. Fekete, M. Jurkovič 2x, V. Jankovič) organizačný výbor výstavy vybral tri. Okrem toho Slovenská pošta, a. s., POFIS vystavila jednu knižnú publikáciu v triede filatelistickej literatúry. Zoznam a výsledné hodnotenie všetkých slovenských exponátov uvádzame v nasledovnej tabuľke:

Meno vystavovateľa	Názov exponátu	Výstavná trieda	Medaila	Počet bodov
Martin Jurkovič	Carpatho-Ukraine 1945 (Zakarpatská Ukrajina 1945)	Tradičná filatelia	Vermeil (Pozlátená)	81 bodov
Ladislav Fekete	The Austrian Imperial and Royal Aviation in the First World War (R.-Uh. letectvo v 1. svetovej vojne)	Trieda aerofilatelie	Vermeil (Pozlátená)	82 bodov
Vojtech Jankovič	My Life as a Bicycle (Môj život ako život bicykla)	Tematická trieda	Gold (Zlatá)	94 bodov + vecná cena za znalosti
Slovenská pošta POFIS	The Most Beautiful SLOVAK POSTAGE STAMPS 2005 – 2014 (Najkrajšie slovenské poštové známky 2005 – 2014)	Trieda literatúry	Silver-Bronze (Postriebrená)	68 bodov

Pohľad na návštevníkov výstavy pri kopách použitých známok, kde sa vždy dá objaviť nejaký poklad.

Súčasťou odbornej časti výstavy bolo, okrem veľkého priestoru pre deti a začínajúcich zberateľov so samozrejmým poradenstvom a voľnými známkami na pritiahnutie záujmu, množstvo odborných a popularizačných seminárov a prednášok, ktoré boli asi najsilnejšou pridanou hodnotou pre zberateľov a vystavovateľov. Mne sa podarilo nájsť si čas navštíviť niekoľko seminárov a stretnutí spoločností zameraných na zbieranie známok a poštovej histórie USA, ale hlavne výročné stretnutie Americkej tematickej spoločnosti (American Topical Assocation – ATA), na ktoré nadväzovala fundovaná prednáška špičkového tematického vystavovateľa Damiana Lägeho spojená s praktickou „prechádzkou" a odborným výkladom pri najzaujímavejších tematických exponátoch. Damian opäť názorne demonštroval, že raz vidieť a počuť (v jeho prípadne doslovne zažiť) je stokrát viac ako si len prečítať. Na praktických ukážkach demonštroval najnovšie poznatky v tematickej filatelii a zaujímavé použitie netradičných filatelistických materiálov. V druhej časti neúnavnou niekoľkohodinovou prechádzkou medzi exponátmi s odborným výkladom názorne ukázal, ako pristupujú porotcovia k hodnoteniu a čo sa im na konkrétnych exponátoch páčilo a čo zase nie. Ak to spojíme s možnosťou stretnutia s porotcami (tzv. jury critics), vystavovateľ mal možnosť získať obrovské množstvo nielen teoretických, ale aj praktických poznatkov ako urobiť exponát lepším a na čo sa sústrediť.

Záverom konštatujem, že svetová výstava WORLD STAMP SHOW NEW YORK 2016 priniesla nové skúsenosti a ukázala, kam smeruje zberateľstvo i súťažné vystavovanie. A tiež opätovne názorne demonštrovala, že ak sa niekto chce pohybovať na vysokej národnej alebo dokonca medzinárodnej úrovni, nesmie zostať sedieť doma, ale musí nevyhnutne aspoň z času na čas aktívne navštíviť podobné medzinárodné podujatie, kde okrem kontaktov, na vlastnej koži spozná, čo je to skutočné vystavovanie a akú rolu v ňom hrá kvalita filatelistických materiálov, znalosti vystavovateľa a schopnosti pútavej prezentácie – nie sú to len čísla v tabuľke, ale reálne myšlienkové pochody, ktoré tí, čo si exponát pozorne prezerajú, musia absolvovať a na základe nich exponát zodpovedajúco ohodnotiť.

A na úplný záver mi zostáva vrelo poďakovať vystavovateľom za kvalitnú reprezentáciu a zaželať im mnoho úspechov na ďalších medzinárodných podujatiach.

Diplom slovenského vystavovateľa Martina Jurkoviča na pozlátenú medailu za exponát Carpatho-Ukraine 1945 (Zakarpatská Ukrajina 1945).

2. ČESKO-SLOVENSKÁ FILATELISTICKÁ VÝSTAVA Žďár nad Sázavou 2.-5.6.2016

Ing. Miroslav Bachratý

Keď pred tromi rokmi v Nitre prebehol žďársky klub filatelistov pomyselný štafetový kolík bilaterálnych československých filatelistických výstav (prvá sa konala v roku 2010 vo Vysokom Mýte), boli hneď jasné dve veci. Po prvé, že výstava je v tých najlepších rukách, keďže KF 06-10 patrí k najaktívnejším v ČR (napr. od roku 2000 je nositeľom čestného uznania FEPA za prínos k propagácii filatelie) a po druhé, že latka, pomerne vysoko nasadená už 1. česko-slovenskou výstavou, sa nebude podliezať. Počas môjho účinkovania na výstave ako zastupujúceho národného komisára (menovaný NK V. Jankovič, ktorý „oddrel" tie menej príjemné komisárske povinnosti, nás v čase výstavy reprezentoval za veľkou mlákou) sa oba tieto predpoklady plne potvrdili. Kolektív organizátorov pod taktovkou Volfganga Macoureka, pripomínajúci ono povestné dobre naolejované súkolesie, pripravil v miestnom kultúrnom dome skutočne pozoruhodnú výstavu, ktorá sa stretla s už dosť málo vídaným živým záujmom verejnosti, a to nielen miestnej a nielen priamo filatelistickej. Hodno pripomenúť, že záštitu nad výstavou prevzal popri predstaviteľoch mesta a kraja Vysočina aj predseda vlády Českej republiky Mgr. Bohuslav Sobotka. A nielen formálne, na druhý deň po otvorení výstavy ju aj osobne navštívil a po krste výstavnej známky sa počas jej prehliadky živo zaujímal o niektoré špičkové exponáty.

Výstava, ako už býva čoraz častejším zvykom, pozostávala z dvoch častí (formálne dvoch výstav) – III. stupňa (po „česky" Premiéra) pre nové začínajúce a kvalifikáciu obnovujúce exponáty a I. stupňa (Národná), ktorá bola kvalifikačnou výstavou pre výstavy FIP a FEPA. Záujem vystavovateľov z oboch brehov rieky Moravy bol pozoruhodný – na výstave III. stupňa bolo hodnotených celkovo 52 exponátov (z toho 6 mládež) a na národnej výstave ich bolo 68 (z toho 7 mládež a 13 filatelistická literatúra). Sedemčlenná výstavná porota na čele s Walterom Müllerom sa veru mala čo ohňať, a to nielen kvôli počtu vystavených exponátov. Na Premiére hájila slovenské farby jedenástka v zložení: **O. Jarabica** (Novinové známky Slovenska vydané v r. 1939 – PZ), **P. Lazar** (Filatelistické vzácnosti a zaujímavosti na území Československa – ČSR I. – Z + VC), **J. Píša** (Začal to Joseph Sloper. Co je to perfin, Anglie 1856-1921 – S), **S. Novosad** (História vojen, dokumentovaná vojenskými listami a poľnou poštou - S), **J. Pálka** (Provizórne listové zásielky na Slovensku v rokoch 1945-1946 - Z), **P. Moravčík** (Pionierske obdobie rakúsko-uhorského letectva - Z+VC), **J. Dobrovolský** (Z vozíčka na stupeň víťazov – PS), **P. La-**

kata (Slovensko – krajina ľadového hokeja – PS), S. Kováč (Walt Disney – obrázky na známkach – B), N. Kováčiková (Kone – PZ) a M. Nedeľka (Pod piatimi kruhmi – nehodnotený pre nedostatočný rozsah). Zaslúženú pozornosť publika pútali najmä dva nové – a zároveň aj špičkové – exponáty P. Lazara a P. Moravčíka, ktoré iste čaká zaujímavá budúcnosť aj v medzinárodnej konkurencii. Potešiteľná bola aj účasť ďalšieho nováčika O. Jarabicu, ktorý prispel k rozšíreniu doposiaľ výstavnícky stagnujúceho „Slovenska 1939-45". Spomedzi českých „začiatočníkov" sa zmienim aspoň o mimoriadnom „Československu 1918-1938, zaujímavosti a vzácnosti" Tomáša Mádla (Z), obsahujúcom výber vzácností a unikátov I. republiky, aký sa len tak nevidí. Spolu s exponátom P. Lazara budil permanentnú pozornosť priam zástupov návštevníkov. Zaujala aj prílkladne špecializovane spracovaná „Oslobodená republika" J. Chudobu (Z) a v triede PH „Doplatné provizória" V. Malovíka.

Na národnej výstave bola slovenská účasť ešte početnejšia. V triede tradičnej filatelie vystavoval **P. Osuský** zaujímavú jednorámovku „Prvé moderné športové známky sveta" (Maďarsko 1925) vyplnenú vzácnym dokumentačným materiálom (PZ). **J. Píša** predstavil známe „Dierkované Hradčany" (PZ) a **R. Rakovský** Slovensko 1939 - Výplatné známky s portrétom A. Hlinku (Z) a pretlačové emisie Štátny znak a Portréty (VPZ). Medzi pošthistorikmi boli našimi „železiarmi v ohni" **F. Divok** s „Poštovníctvom na Spiši 1918-1939" (VPZ), **A. Kosztolányi** s „Poštovou históriou okresu Levice" (VPZ), a **J. Máj** s dokumentáciou poštových liniek na Slovensku 1850-1866 (Z). Námetársku „šestku" viedol **I. Banás** so svojím neustále vylepšovaným „Jazdeckým a dostihovým športom" (Z), v „pelotóne" boli ďalej **F. Divok** (1RE Z tvorby dvoch majstrov neskorej gotiky – PS), **M. Linder** (Šerm – VS), **O. Piszton** (Kôň v poštovníctve – VS), **F. Sopko** (Hry z Olympie – hry zo všetkých najslávnej-

šie, PZ) a **M. Šajgalík** (1RE Zoborský kláštor a katedrála v Nitre – B). Triedu literatúry sme obsadili dvomi publikáciami z dielne autorských kolektívov okolo **Ľ. Flocha** (50 rokov KF L. Novotného a Severín Zrubec, oba PS), rovnako dvomi dielami **M. Šajgalíka** (Cyrilometodská misia vo filatelii -PS a Popularizácia filatelie v magazíne Slovensko-B). Výstavu oboslal aj bratislavský **POFIS/SP, a. s.,** svojou publikáciou „Najkrajšie slovenské poštové známky 2005-2014" (PZ). Budúcnosť ZSF reprezentovali mládežníci **M. Horný** (Polárne oblasti, nehodnotený pre nedostatočný rozsah), **D. Mrva** (Rozpad ZSSR, vznik novodobej Ukrajiny, PZ), **L. Oško** (Železničná doprava, VS) , **M. Procházka** (Poznaj a chráň - vtáci, VS) a **J. Schrojf** (Africké zvieratá, PZ). Aj na „českej strane" bolo na čo pozerať, spomedzi značného počtu kvalitných exponátov by som vypichol aspoň exotický Afganistan 1871-1900 J. Petříka, nie menej exotické Služobné známky Travankóru (J. Černý) a Severný Jemen (R. Černý), klasickú Veľkú Britániu 1840-1870 P. Radostu, Cenné listy z obdobia platnosti emisie Hradčany J. Škalouda, nádhernú Pražskú potrubnú poštu A. Šmída...

Výstava bola inštalovaná vo veľkolepej výstavnej sále s dostatočným osvetlením (oceňujem neobsadenie plôch privrátených k oknám) a komunikačným priestorom. Drobnú výhradu možno vzniesť len k plánu inštalácie, ktorý vyžadoval zvýšené orientačné schopnosti. Slávnostné odovzdávanie výstavných ocenení bolo pozoruhodné tým, že sa odovzdávali odmeny všetkým vystavovateľom bez ohľadu na stupeň ohodnotenia. Vystavovateľov iste potešila netradične pojatá kovovo - sklenená plaketa vo vkusnej etui.

Milou sprievodnou akciou bola vernisáž výstavy majstra Dušana Kállaya, inštalovanej v krásnych priestoroch starej radnice, na ktorej autor predstavil okrem svojej známkovej tvorby aj výber z grafického diela.

Organizačný výbor vydal k výstave dva informačné bulletiny a vyše stostranový, čiastočne farebný výstavný katalóg, ktorý okrem „povinných" údajov obsahuje aj deväť (!) odborných príspevkov (z toho 5 slovenských). Návštevníkom bol k dispozícii poštový lístok s prítlačou k výstave a obligátna príležitostná pečiatka.

Česká pošta sa „pochlapila" vydaním roztomilej výstavnej poštovej známky (špecialisti, pozor !: jej nominálna hodnota 13 Kč umožnila vytvorenie sólofrankatúry púhe 4 dni pred zvýšením tarify) a do výstavného katalógu prispela vkusným pamätným listom.

Snáď vyjadrím nielen svoj názor, že organizátori 2. Česko-slovenskej výstavy v Žďári nad Sázavou bezo zvyšku naplnili očakávania a pripravili po všetkých stránkach kvalitnú filatelistickú akciu, ktorá sa zapíše zlatými písmenami do histórie česko-slovenskej filatelie. Patrí im za to naše úprimné poďakovanie. Vďaku si zaslúži aj Svaz českých filatelistů za podporu výstavy, národný komisár V. Jankovič za neobvyklý „objem prác" súvisiacich s tak početnou reprezentáciou a, samozrejme, i všetci vystavovatelia, bez ktorých sa žiadna výstava nemôže uskutočniť.

HUNFILA 2016 Szombathely 6. – 8. mája 2016

Ing. Ladislav Fekete

Pred odchodom, študujúc cestu do mesta Szombathely, nechal som sa navigáciou uistiť, že cesta nevedie cez žiadne diaľničné úseky. Naložený 12 cennými slovenskými exponátmi (ďalšie tri mi pribudli pred hraničným prechodom Medveďov) som svoj kufrík s vecami na 4 dni a oblek musel dať už dnu do auta. Hlavou mi lietali myšlienky, len aby som nedostal defekt, dúfam, že sa nepokazí auto, nebudem musieť proste opustiť vozidlo. No, ale ako vždy, človek mieni, pán Boh mení. Po opustení mesta Győr ma aktualizovaná navigácia zradila. Presviedčala ma, že idem mimo cesty a zrazu som bol na diaľnici... Aj keď so strachom zastavujem na prvej benzínke a s neustálym pohľadom na kufor auta kupujem diaľničnú nálepku. Vracajúc sa na diaľnicu, vidím, že úsek do Szombathely je iba v skúšobnej prevádzke a netreba na ňu diaľničnú. Každý začiatok je ťažký...

Po príchode pred kultúrne centrum AGORA, kde sa výstava konala, som mal na výber, buď zaparkujem 200 m od výstaviska a vláčim na 3 – 4 otočenia exponáty, alebo vojdem do zákazu a postavím sa priamo pred vchod. Áno, zvolil som si ten druhý variant a dokonca bez pokuty.

Odovzdanie exponátov prebehlo na vysokej profesionálnej úrovni, niet divu, veď predsedom organizačného výboru bol pán Czirók Dénes, známa osobnosť ako porotcovská, tak aj organizátorská, maďarskej i európskej filatelie.

Na stretnutí národných komisárov sme sa dozvedeli, že Szombathely so 79 000 obyvateľmi je sídlom župy Vas. Iba s 3% nezamestnanosťou je za posledné obdobie najdynamickejšie sa rozvíjajúce mesto našich južných susedov. Hneď som si v duchu pomyslel na cestu sem.

Nakoľko sa oslavuje „Rok sv. Martina“, ktorý sa pred 1 700 rokmi narodil práve tu, podarilo sa mestu získať podporu i zo štátnych zdrojov. Spojením dvoch filatelistických výstav Alpy – Adria (2. stupňa) a Hunfila (1.stupňa) vznikla najväčšia výstava v Maďarsku za posledných 45 rokov. Prítomní návštevníci si mohli prezrieť exponáty 190 vystavovateľov zo 17 krajín na 807 výstavných plochách.

Na palmares výstavy v predvečer jej ukončenia okrem udelenia ceny ZSF (váza z modranskej majoliky) pre jeden z exponátov, ktoré získali SP (osobitnú cenu), sa mi podarilo zistiť i celkové výsledky. Podarilo

sa nám získať 1 veľkú zlatú, 8 veľkých pozlátených, 4 pozlátené a 1 veľkú striebornú medailu. Osobitnou cenou dokonca ohodnotili 3 naše exponáty. V triede tradičnej filatelie p. Píša získal 83b. – VPZ + SP, p. Lancz 80b. – VPZ, v poštovej histórii p. Csicsay 83b. – VPZ + SP, p. Divok 82b. – VPZ a p. Jurkovič 82 a 81b. – 2x VPZ, v aerofilatelii autor článku 90b. – VZ + SP, v tematickej filatelii p. Piszton 71b. – VS, v mládežníckej kategórii „B" *(16-18 roční)* Dominik Mrva 71b. – VS, v jednorámových p. Jurkovič 78b. – PZ a p. Csicsay 78 a 79b. – 2x PZ, vo filatelistickej literatúre Slovenská pošta, a.s., 75b. – PZ, a p. Molnár 80 a 80b. – 2x VPZ.

Veľmi ma potešila účasť mládežníka na tejto výstave, ktorý určite sa má čo učiť od svojho deda, a tiež naše zastúpenie v oblasti literatúry. Prítomnosť Slovenskej pošty, a. s., je určite svedectvom dobrej spolupráce medzi nimi a ZSF. Pán MVDr. Molnár kvalitou svojich diel len potvrdil, že čo vyjde z jeho pera , sa teší kritike doma aj v zahraničí. Pán Molnár, dovoľte mi, aby som Vám aj touto cestou zaprial veľa zdravia k Vášmu jubileu a dúfam, že ešte dlho budeme môcť prezentovať Vaše diela na rôznych fórach.

Ďakujem všetkým, ktorí mi zverili svoju zbierku, určite niektorí sú sklamaní z výsledku, ale výstav bude ešte veľa. Každému prajem veľa ďalších filatelistických úspechov.

Medzinárodná filatelistická výstava Glogow

Ing. Josef Rančák

Po rokoch 2009, 2010, 2011, 2015 sa v dňoch 8. - 10. 4. 2016 uskutočnila v poradí už piata medzinárodná filatelistická výstava v poľskom Glogowe za účasti susedných štátov. Slovensko sa zúčastnilo na všetkých ročníkoch. V tomto roku sa slovenská účasť „omladila". Na výstave sa exponátmi prezentovali piati mládežníci a iba jeden dospelý vystavovateľ. Ale čerešničkou na torte bola účasť dvoch mladých vystavovateľov priamo na výstave spolu s vedúcim krúžku mladých filatelistov, a to zásluhou grantu MDVaRR SR pre rozvoj mládežníckej filatelie.

Výstava sa oficiálne konala pri príležitosti 35. výročia vzniku Asociácie poľskej armády, ktorá je v Glogowe veľmi aktívna a populárna. Ale mala všeobecný charakter. Exponáty boli rozmiestnené v dvoch sieňach múzea v Zámku kniežat. Vystavovalo sa v 5 triedach a šiesta bola trieda jednorámových exponátov, ktorú

majú stále samostatnú. Vystavených bolo 65 exponátov (215 rámov), z toho 26 zahraničných - z Ukrajiny, Českej republiky, Slovenska, Litvy a Bieloruska. Porota bola 9-členná, prvýkrát zložená iba z domácich porotcov.

Grand prix výstavy získal poľský filatelista Andrzej Klosiński za exponát Pošta na poľskom území pri formovaní hraníc II. republiky 1919-22, 91 bodov, VZ medaila.

Naše exponáty boli hodnotené nasledovne:

Július Píša v tradičnej triede vystavoval exponát Hradčany - symbol české a československé státnosti a za 73 bodov obdržal PZ medailu. Tento exponát vylepšil podľa pripomienok poroty z minulého roku, ale dostal o 4 body menej. Dôvodom je málo hodnotný, „populárny" materiál.

Z mladých filatelistov mal najlepšie hodnotený exponát Lukáš Oško z Liptovského Mikuláša. Jeho exponát Železničná doprava obdržal 69 bodov a VS medailu. VS medailu (67 bodov) obdržal aj Martin Horný z Bratislavy za Polárne oblasti. Striebornú medailu a 64 bodov dostal Dominik Mrva z Galanty za exponát Rozpad ZSSR - vznik novodobej Ukrajiny, postriebrenú medailu (57 bodov) Nikolka Kováčiková z Bratislavy za exponát Kone. Exponát Samuela Kováča z Piešťan Walt Disney - poštové známky bol zaslaný ako nesúťažný, ale OV výstavy ho zaradil medzi súťažné a získal bronzovú medailu.

Vo všeobecnosti naše exponáty boli hodnotené slabšie ako na predchádzajúcich výstavách. U mládežníckych exponátov bol nedostatočný popis vystavených známok a celistvostí. Nestačil jeden alebo dva popisy na liste, ale takmer u každej známky. Na listoch boli prázdne miesta, nedobre rozmiestnený materiál. Obligátne bolo - málo kvalitný(cenný) materiál. Nežiaduce boli rámčeky okolo známok a obálok. Boli odporúčané biele havidky, aby neboli vidieť nerovnomerne strihané čierne okraje. Vyžadovala sa precíznosť pri lepení obálok a lepší ich stav

(pokrčenie, rohy, ohyby). Bolo treba sa vyvarovať lepeniu popisov na listy.

Netreba sa naťakať týchto nedostatkov, ale pri rozširovaní exponátov o ďalšie listy sa ich v rámci možností vyvarovať.

Naši mladí filatelisti Martin Horný a Lukáš Oško, samozrejme, boli pri hodnotení svojich exponátov porotou priamo pri zdroji informácií a porovnali sa s ostatnými exponátmi. Dlho diskutovali pred exponátmi s autorom najlepšieho mládežníckeho exponátu Konradom Andraczekom z Poľska. Pre oboch bola návšteva výstavy veľká škola, priamo videli organizáciu výstavy od prijímania exponátov, evidencie, inštalácie, práce poroty a OV, palmáre, odovzdávania exponátov. Boli váženými návštevníkmi výstavy obdivovaní, že vážili takú dlhú cestu. Urobili výbornú propagáciu Zväzu slovenských filatelistov a slovenským mladým filatelistom.

Organizačný výbor výstavy pod vedením neúnavného Adama Kestowicza už tradične zvládol organizáciu na výbornú, nebolo nedostatkov. Aj keď už svorne vyhlásili, že to bola na dlhé roky dopredu posledná výstava, neverím, určite v dohľadnej dobe budeme mať možnosť znova sa zúčastniť s novými exponátmi.

Začiatky klubu filatelistov Ladislava Novotného

Ing. Ján Čaplovič

Dokončenie z minulého čísla

Roky 1950 až 1954 znamenali úplnú izoláciu Československa od západnej Európy, a to sa prejavilo aj v zbieraní známok. Dovoz známok mala na starosti štátna firma ARTIA a bol obmedzený na ľudovodemokratické štáty. Z ostatnej Európy a zo zámoria sa k nám dostali známky len sporadicky, často na hranici legality. Na druhej strane ARTIA vykupovala vzácnejšie známky a vyvážala ich, aby získala pre štát zúfalo potrebné devízové prostriedky. Z Československa tak uniklo mnoho cenného filatelistického materiálu. Problémy boli aj so zbieraním nových československých známok. Od roku 1947 začali vychádzať v každej sérii viazané hodnoty *(oficiálne, známky s nižším nákladom),* ktoré POFIS predával za vyššie ceny, ako bola ich nominálna hodnota. Keďže odber známok v novinkovej službe bol pre organizovaných filatelistov obmedzený, za dodatočné série bolo treba zaplatiť prirážku 125 % nominálnej hodnoty. Za kuriozitu sa dajú považovať vtedajšie katalógy, kde nemohli byť z ideologických dôvodov vyobrazené známky s portrétmi T. G. Masaryka, M. R. Štefánika a E. Beneša. Ubezpečujem čitateľov, že to nie je vtip, takýto katalóg z roku 1955 mám k dispozícii. Keď štát urobil poriadok s obchodníkmi vo filatelii, bola ešte otázka, čo bude s filatelistami. Nechýbalo veľa a zbieranie známok mohlo byť zatratené ako ideologicky závadná činnosť. Ladislav Novotný vynaložil veľké úsilie na zachovanie filatelie ako rekreačnej aktivity pracujúcich. V úvodníku časopisu Filatelie č.10/1949 pod titulkom „Filatelia – rekreácia pracujúcich" predstavil filateliu v politicky prijateľnom spektre. Keďže samostatné kluby a spolky nemohli existovať, tak zberatelia prešli do závodných odborárskych organizácií *(závodné kluby ROH)* a nazývali sa filatelistické krúžky ROH. Metodicky a odborne ich viedlo Ústredie československých filatelistov. Za vtedajšej politickej situácie to bolo jediné prijateľné riešenie. Za viac ako 15 rokov si na ne filatelisti zvykli a všetko dobre fungovalo. Maximum možného sa dosiahlo, ak vo vedení príslušného podniku bol aktívny zberateľ. Ak bolo potrebné prevziať novinky za vyššiu sumu, správcovi novinkovej služby vypomohol pokladník závodného výboru krátkodobou pôžičkou „na čestné slovo". Do krúžkov často vstupovali obchodníci so známkami a vo funkcii správcov kolovania postupne rozpredávali svoje staré zásoby známok. Celkove však filatelistický život na Slovensku stagnoval. Stagnácia trvala dlhšie a do Bratislavy prišli pražskí funkcionári, aby sa dohodli na zriadení slovenskej zložky Ústredia československých filatelistov. Táto vznikla 15. marca 1957 a jej predsedom sa stal Ing. Klement Ptačovský, blízky spolupracovník Ladislava Novotného. Táto osobnosť zatiaľ nie je celkom docenená a zaslúžila by si pozornosť historikov nášho zväzu. Skôr, ako bude reč o založení Zväzu československých filatelistov, treba sa pozrieť na vtedajší odborný časopis Filatelie. Vychádzal od roku 1951 v miniatúrnom formáte 15 x 21 cm, čo malo azda naznačovať, že filatelisti sa majú poriadne krčiť. Podtitul bol Časopis československých filatelistov. Vydavateľom bolo ministerstvo spojov a v tiráži nebolo uvedené ani meno redaktora, ani zloženie redakčnej rady. Po Medzinárodnej výstave PRAGA 1955, ktorá zvýšila prestíž československej filatelie, sa formát zväčšil na

17 x 24 cm, ktorý sa s nepatrnými zmenami udržal trvale. Po roku 1960 došlo k zlepšeniu obsahu, avšak nastala nenápadná, ale významná zmena. Okrem toho, že časopis dostal obálku na kriedovom papieri, v tiráži sa vedľa vyznačenia, že je to časopis filatelistického ústredia, objavil francúzsky údaj „Organe de la Féderation des Philatelistes Tchécoslovaques". Toto označenie si časopis udržal aj po založení zväzu v roku 1965. Znamená to, že v rokoch 1960 – 1965, keď ešte zväz neexistoval, išlo o mystifikáciu namierenú do cudziny a predstieranie, že tu existuje nejaká federácia alebo zväz. Takto sa dostávam k založeniu zväzu v polovici 60. rokov, v období, na ktoré mnohí pamätníci spomínajú v dobrom. Dochádzalo k postupnej liberalizácii kultúrnych a čiastočne politických pomerov – aspoň v porovnaní s päťdesiatymi rokmi najtuhšieho stalinizmu. Pre filateliu hrala významnú úlohu aj prítomnosť niektorých osôb, ktoré by sme dnešnou terminológiou nazvali lobistami. Bol to vtedajší minister potravinárskeho priemyslu Vratislav Krutina a niektorí vedúci hospodárski pracovníci s kontaktmi na najvyššie stranícke orgány. Vedenie KSČ schválilo založenie Zväzu filatelistov v júni 1964 a hneď sa začali prípravné práce. Podľa smerníc ústredia začal zväz vznikať zdola, zakladaním základných organizácií, ktoré sa so začiatku nazývali krúžkami. Až po zakladajúcom zjazde sa zaužíval názov kluby. O organizačných a administratívnych krokoch podrobne písal Edgar Vysloužil v brožúre k 20. výročiu klubu L. Novotného. Nespomína však, ako vznikla myšlienka, aby sa filatelistické krúžky z bratislavských stavebných podnikov a rezortných organizácií spojili. Podľa mňa išlo o spontánnu dohodu vedúcich funkcionárov bývalých krúžkov, na základe ktorej sa zišli 19. marca 1965 na vtedajšom riaditeľstve národného podniku Priemstav na Volgogradskej *(dnes Tallerovej)* ulici. Keďže bývalý krúžok Priemstavu bol najaktívnejší a na nastávajúcej schôdzi najpočetnejšie zastúpený, v novom klube nazývanom Stavbár obsadili jeho členovia najviac postov. Predsedom sa stal Ing. Tibor Schotter, tajomníkom a správcom novinkovej služby, čo bol najdôležitejší post výboru, sa stal Peter Šimkovic, Karol Witt obsadil miesto hospodára, Ing. Ján Čaplovič sa stal zapisovateľom a Matej Jevák členom výboru. Spomedzi ďalších členov výboru treba spomenúť Edgara Vysloužila, známeho vystavovateľa klasických známok Anglicka, a Vojtecha Okoličániho, medzinárodného hokejového rozhodcu. Keď sa neskoršie zapojil krúžok zo Stavebnej fakulty SVŠT Bratislava a krúžok z Chemickotechnologickej fakulty SVŠT, stal sa funkcionárom klubu i doc. Ladislav Chodák. Keďže o pár rokov sa nemohol výbor stretávať v Priemstave, sídlo klubu sa jeho zásluhou premiestnilo na chemickotechnologickú fakultu, kde sídli doteraz. Krúžok Priemstavu nebol len najpočetnejší, ale patril i k najaktívnejším. Ako referovala Filatelie zo 6. augusta 1962, krúžok usporiadal v dňoch 8. – 20. mája 1962 výstavku v priestoroch závodného klubu Priemstavu a zrejme aj zásluhou toho bol vyhodnotený ako jeden z troch najlepších krúžkov v ČSSR a najlepší na Slovensku. O ostatných krúžkoch, ktoré sa pridali ku klubu Stavbár máme len málo informácií. Na stránkach Filatelie č. 9/1963 sa mi podarilo nájsť len správu o založení krúžku

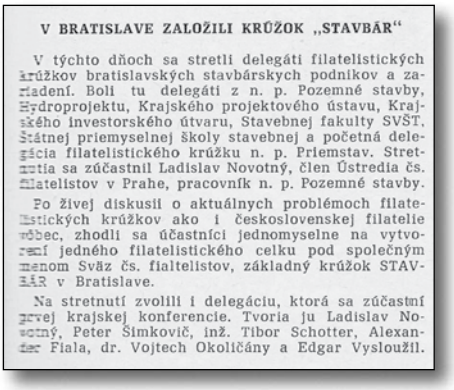

V BRATISLAVE ZALOŽILI KRÚŽOK „STAVBÁR"

V týchto dňoch sa stretli delegáti filatelistických krúžkov bratislavských stavbárskych podnikov a zariadení. Boli tu delegáti z n. p. Pozemné stavby, Hydroprojektu, Krajského projektového ústavu, Krajského investorského útvaru, Stavebnej fakulty SVŠT, Štátnej priemyselnej školy stavebnej a početná delegácia filatelistického krúžku n. p. Priemstav. Stretnutia sa zúčastnil Ladislav Novotný, člen Ústredia čs. filatelistov v Prahe, pracovník n. p. Pozemné stavby.

Po živej diskusii o aktuálnych problémoch filatelistických krúžkov ako i československej filatelie vôbec, zhodli sa účastníci jednomyseľne na vytvorení jedného filatelistického celku pod spoločným menom Sväz čs. filatelistov, základný krúžok STAVBÁR v Bratislave.

Na stretnutí zvolili i delegáciu, ktorá sa zúčastní zvej krajskej konferencie. Tvoria ju Ladislav Novotný, Peter Šimkovič, inž. Tibor Schotter, Alexander Fiala, dr. Vojtech Okoličány a Edgar Vysloužil.

na CHTF SVŠT pod vedením predsedu Ing. Milana Malinovského a na Krajskom projektovom ústave, ktorý viedol Edgar Vysloužil *(Filatelie 15/1963 - obr.2)*. Pri založení klubu Stavbár sa zabudlo na to, aby sa sústredili archívne materiály zakladajúcich krúžkov pre potreby spracovania ich poštovej histórie.

Pri založení zväzu bolo evidovaných v 70 kluboch západoslovenského kraja okolo 2300 členov. Členská základňa klubu mala podľa zachovaných dokladov pri založení klubu 232 osôb. Počet členov klubu sa zvyšoval a presiahol číslo 500. Pre informáciu terajších členov a osvieženie pamäti tých starších treba povedať, že tieto čísla neznamenali skutočný počet členov. Zaužívaná prax poštovej správy bola taká, že pravidelne vychádzali atraktívne emisie, ktoré bolo v rámci novinkovej služby možné dostať v jednom exemplári na člena. Aby sa toto opatrenie obišlo, tí členovia, ktorí zbierali štvorbloky a desaťbloky, prihlasovali za členov rodinných príslušníkov, za ktorých platili členské príspevky. Získali tak toľko viazaných hodnôt, koľko potrebovali. Spokojný bol každý. Pošta predala svoje produkty, zväz a kluby sa mohli pýšiť širokou členskou základňou a najmä získať nemalé finančné prostriedky na činnosť zväzu. Tento systém bol funkčný až do roku 1990, keď po zrušení viazaných hodnôt sa stratila motivácia živiť mŕtve duše. *(Pozn. red.: V tom čase mal každý člen zväzu možnosť zakúpiť si za nominálnu hodnotu maximálne 5 sérií známok, štvorblok plus 1 známku.)* Z vlastnej skúsenosti distribútora môžem potvrdiť, že členská základňa začala rapídne klesať už po roku 1988, keď bolo k Svetovej výstave PRAGA 1988 vydané enormné množstvo filatelistických materiálov.

Po založení Zväzu československých filatelistov 30. mája 1965 sa ukázalo, že niektoré veci nie sú celkom domyslené. Ťažkopádne bolo vedenie organizácie, keď kluby podliehali priamo vedeniu v Prahe bez akýchkoľvek článkov na úrovni krajov alebo Slovenska. Tento nedostatok sa definitívne vyriešil po vyhlásení federatívneho usporiadania štátu v roku 1968. V roku 1969 došlo k založeniu Zväzu slovenských filatelistov. Zatiaľ, čo český zväz sa mohol opierať o existujúcu štruktúru československého zväzu, slovenský zväz musel budovať svoju organizáciu od základu. Náš klub v ňom hral dôležitú úlohu, ale to je už opísané v klubovej publikácii vydanej k 50. výročiu založenia klubu.

AKTUÁLNE O ANALOGICKÝCH POHĽADNICIACH

Mgr. Ján Mička

Je známe, že analogické pohľadnice sú oficiálnym filatelistickým materiálom, ktorého je však v námetových exponátoch stále ako šafránu. Výnimkou sú exponáty CM v tejto oficiálnej triede podľa predpisov FIP. Časť filatelistov stále pokladá analogické pohľadnice za „umelé" výrobky, a to najmä preto, že je na ich obrazovej strane nalepená známka bez ohľadu na druh poštovej zásielky a nominálnu hodnotu. Títo filatelisti pritom akosi „nerešpektujú" fakt, že ide historicky o maximum použitých poštových prvkov – známky s poštovou pečiatkou miestne alebo tematicky zhodnými alebo príbuznými s obrazom na karte. Obľúbenosť CM však napriek tomu rastie, je to aj preto, že popri známkach sa u nás dostáva na filatelistický trh a v novinkách každoročne aj

niekoľko CM, ktoré vydáva SP a. s. - POFIS Bratislava. A až na výnimky patria ku kvalitným. Existuje aj čulá výmena CM medzi domácimi aj zahraničnými zberateľmi.

K vydávaným analogickým pohľadniciam prispievajú vlastnou tvorbou aj samotní zberatelia, a to v prípade vydanej známky vtedy, ak nájdu vhodnú pohľadnicu alebo pomôžu organizátori filatelistických podujatí najmä pri inauguráciách známok vydaním konkrétnej pohľadnice alebo nájdením vhodného sponzora, ktorý nešetrí pár eur na tlač a vydaná pohľadnica ešte prispeje nielen k propagácii podujatia, ale aj k aktivitám vydavateľa alebo klubu. Často pomôžu tvorbe CM bežné komerčné pohľadnice v turistických centrách, v mestských informačných strediskách atď. K vydaným poštovým známkam boli takto v nedávnej minulosti získané korektné CM s gitarou dobro, pohľadnica kardinála Rudnaya, Madunický čepiec, Ján Hollý, synagóga v Leviciach alebo kúpalisko Zelená žaba v Trenčianskych Tepliciach, aby som spomenul aspoň niektoré.

Niekedy sa podarí vytvoriť skutočný skvost. Príkladom je CM so staršou pohľadnicou a slovenskou známkou hudobného skladateľa L. van Beethovena v r. 2003, ktorú vytvoril MVDr. Július Molnár. CM bola opečiatkovaná pri inaugurácii známky v ARTEM Galérii Modra. CM poslal do celosvetovej súťaže FIP o najkrajšiu analogickú pohľadnicu v roku 2003 a na zasadaní komisie maximafílie FIP v Singapoore bola vyhodnotená ako najkrajšia CM roka 2003! (Mám zhotovenú podobnú CM, ktorú som vytvoril pri uvedení známky L. van Beethoven v Dolnej Krupej). Je to nesporný dôkaz kvalitnej a záslužnej práce ako samotného MVDr. J. Molnára, tak aj ocenenie činnosti odbornej sekcie CM pri námetovej komisii ZSF. Sekcia CM bola založená v r. 1998 v Trnave pod jeho vedením, ďalšími členmi vedenia sekcie boli Mgr. M. Šnirc, Ing. J. Gróf a autor príspevku. Sekcia vydávala niekoľko rokov spravodajcu o činnosti sekcie, MVDr. Molnár vydal pre zberateľov niekoľko príručiek - rukovätí zberateľov CM a napísal niekoľko knižiek, v ktorých spracoval históriu, kultúru a prírodné krásy Slovenska, trnavského regiónu a pod.

Nedá sa však povedať, že by sa CM na Slovensku prv netvorili alebo nezbierali. Táto činnosť však bola neorganizovaná a ojedinelá, ktorú vykonávali filatelisti iba príležitostne a neuvedomiac si, že vlastne vytvárajú skutočné rarity, za ktoré im budúcnosť *(aj história)* raz bude vďačná. Vytvorené CM exponáty dr. Molnára ako vystavovateľa obsahujú viac takýchto slovenských filatelistických vzácností.

Nedávno som od priateľa Jaroslava Tomandla získal podobný skvost – CM bratislavského prístavu s pohľadom na hrad podľa originálu Jar. Šetelíka, čo je na rube pohľadnice uvedené štvorjazyčne – okrem slovenčiny aj francúzsky, anglicky, nemecky a maďarsky. Ako vydavateľ je uvedený F. Kocman, Jedovnice, Moravský Kras. Zujímavosťou je aj uvedenie propagačného textu „*Vspomienka zaslaná umel. pohľadnicou spôsobí väčšiu radosť aj umel. pôžitok.*" A ďalší text nabáda „*Objednajte – zasielaj-*

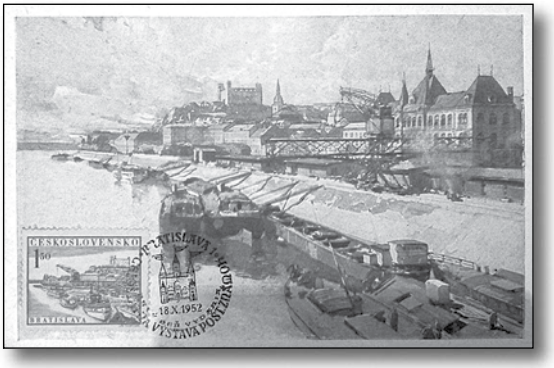

te – sbierky zakladajte z pohľadníc edíciou vydaných!" Na CM je nalepená príležitostná čsl. známka Pof. č. 693, vydaná k Celoštátnej výstave poštových známok Bratislava 1952. Známka je opečiatkovaná príležitostnou výstavnou pečiatkou výstavy v deň vydania 18. októbra, 1952, a tak sa CM stala aj „FDC". *(Dúfam, že čitateľ chápe dôvod napísania úvodzoviek.)* Nemôžem vedieť, kto je tvorca tejto peknej CM, zrejme alebo možno si ju zhotovil iba ako obyčajný suvenír z výstavy, ale takto sa stala v každom prípade cenným dokumentom svojej doby. A filatelistickým materiálom, ktorý aj po šiestich desaťročiach od svojho vzniku urobí toľko radosti.

Okrúhle výročie majstra Františka Horniaka

Dňa 16. júna 2016 uplynulo 60 rokov, čo sa v Žikave v rodine Horniakovcov narodil syn František. Sudičky mu dali do vienka veľké dary, no z nich najväčšími boli veľká usilovnosť a obrovský výtvarný talent. Tieto dary čas pretavil do krásnych diel – známok majstra rydla Františka Horniaka.

Už v detstve v Žikave sa Ferkovi Horniakovi zapáčili kresby a obrázky, ktorými boli vyzdobené izby dedinských domov. Ako žiaka Základnej školy v Topoľčiankach ho zaujali aj poštové známky. Jeho obľúbeným predmetom bola výtvarná výchova a práve podchytením tohto jeho záujmu učiteľmi základnej školy odchádza študovať na Strednú umelecko – priemyselnú školu do Kremnice. Tam sa zdokonaľuje v kresbe a cez svoj záujem o poštovú známku a prácu s kovom sa orientuje na rytinu.

V roku 1981 nastupuje do Technickej ústredne spojov v Bratislave ako rytec poštových pečiatok. Pri tejto práci sa zoznamuje s vynikajúcim slovenským tvorcom a rytcom poštových známok doc. Martinom Činovským, ArtD., pod ktorého vedením si ešte viac zdokonaľuje svoje rytecké umenie.

Do slovenskej známkovej tvorby vlastným dielom vstupuje koncom roka 1993 príplatkovou známkou Červený kríž. Pomyselný Olymp vo svetovej známkovej tvorbe dosahuje 1. miestom v súťaži Grand Prix de ľExposition WIPA za rok 2003 za ryteckú transkripciu olejomaľby Ladislava Medňanského Potok za humnami na brehu. Identické významné ocenenie dostáva spolu s prof. Dušanom Kállayom v roku 2007 za emisiu Bratislavský hrad.

František Horniak je tvorcom desiatok slovenských poštových známok a aj vďaka jeho umeniu sú mnohé slovenské poštové známky ocenené značkou Slovak Gold. Je viacnásobným nositeľom Ceny ministra za známkovú tvorbu a viacnásobným víťazom ankety o Najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka. S jeho tvorbou sme sa mohli stretnúť na viacerých jeho výstavách, doma na Slovensku ako aj v zahraničí.

Okrúhle Ferkovo výročie sme si pripomenuli krásnym a výborne zorganizovaným stretnutím členov Klubu Fera Horniaka 18. júna 2016 v Dome kultúry v Žikave, kde odznelo mnoho gratulácií a pozdravov. K nim by som pripojil ešte jednu. Ferko, želám ti vo svojom mene, ako aj v mene všetkých filatelistov do ďalšieho života veľa šťastia, zdravia, rodinnej a pracovnej pohody, a hlavne bystré oko a pevnú ruku, aby spod tvojho rydla vychádzali ďalšie stovky prekrásnych rytín slovenských poštových známok, ktoré budú ozdobami našich zbierok.

Zdeno Baliga

Prof. MVDr. Imrich Maraček, DrSc.

Oslavy Dňa mesta Košice pripomínajú významnú historickú udalosť v dejinách mesta. Dňa 7. mája 1369 kráľ Ľudovít Veľký udelil Košiciam erbovú listinu. Bolo to prvýkrát v dejinách, keď panovník udelil erb mestu, nie jednotlivcovi. Tento rok si mesto pripomína túto udalosť už dvadsiaty druhýkrát, čo je príležitosť oceniť jednotlivcov aj kolektívy Cenou mesta Košice. V Historickej radnici na Hlavnej ulici si 7. mája z rúk primátora mesta MUDr. Richarda Rašiho, PhD., prevzal Cenu mesta Košice aj prof. MVDr. Imrich Maraček, DrSc., dlhoročný člen klubu KF 54-01. Ocenenie, schválené mestským zastupiteľstvom, bolo udelené pri príležitosti 75-ročného životného jubilea a tiež za viac ako štyridsaťročnú propagáciu filatelie a za prácu s mládežou.

Profesor Maraček, rodom z Levíc, je známy nielen vo filatelistickej obci ako neúnavný propagátor filatelie, ale aj prácou s mládežou. Mladí filatelisti pod jeho vedením dosahovali výborné výsledky na filatelistických olympiádach mládeže. Najlepší mládežníci prezentovali svoje poznatky a vedomosti na domácich aj medzinárodných súťažiach mladých filatelistov, kde sa umiestňovali na popredných miestach. Systematická práca s mládežou najmä v oblasti tematickej filatelie sa odrazila v úspešnej tvorbe exponátov členov KMF. Mladí filatelisti

Primátor Košíc Richard Raši odovzdáva jubilantovi Cenu mesta Košice

dosahovali úspechy na domácich aj medzinárodných výstavách Juniorsocfilex. V roku 1987 Zuzana Maračeková z KMF 337 Košice reprezentovala slovenskú mládežnícku filateliu v Moskve, kde sa umiestnila na druhom mieste. Aj jeho zásluhou boli organizované výstavy a filatelistické podujatia v spolupráci so štátnou vedeckou knižnicou, univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie, maratónskym klubom, olympijským klubom a ďalšími inštitúciami. Tieto podujatia významne prispievajú k propagácii filatelie, ale podporujú aj rozvoj poznatkov a vedomostí prostredníctvom známok a ich námetov. Doterajšia práca v uvedených oblastiach bola ocenená bronzovým, strieborným a zlatým Čestným odznakom ZSF. V roku 2006 bol vyznamenaný Medailou Andreja Hlinku a Martina Rázusa od Matice slovenskej za zásluhy a dlhoročnú spoluprácu pri napĺňaní jej programu.

Prácu prof. Maračeka na poli filatelie si veľmi vážime a prajeme mu ešte veľa filatelistických úspechov. K životnému jubileu želáme do ďalších rokov veľa zdravia, šťastia a spokojnosti v živote.

Tichomír Kotek, Klub filatelistov 54-01 Košice a Združenie klubov filatelistov Východoslovenského regiónu

Ľudovít Marko zomrel

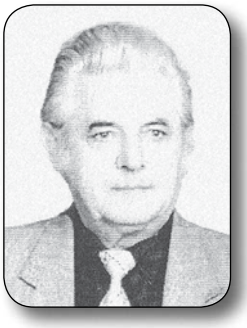

Život dokáže byť poriadne krutý. Pred dvoma mesiacmi, začiatkom júna, významný slovenský filatelista, člen KF v Trnave , oslávil životné jubileum - 85 rokov. Jeho zdravie mu už predtým poslalo niekoľko signálov, že niečo nemusí byť v poriadku. Niekoľkokrát si poležal v nemocnici a pri mojom poslednom stretnutí v klube jeho syn mi povedal: „V utorok ho prepustia z nemocnice." A chystal som sa k nemu na návštevu, keďže bývame neďaleko seba. Avšak prekazil mi to telefonát predsedu KF Miroslava Balušku v prvom augustovom týždni s oznámením smutnej správy, že 3.8.2016 Ľ. Marko zomrel. Odišiel úspešný filatelista – námetár, funkcionár klubu, dlhoročný tajomník, člen odbornej skupiny výtvarného umenia, vystavovateľ exponátu Peter Paul Rubens, aj ako autor rovnomennej publikácie.

Bol úspešným organizátorom klubových podujatí, ochotný vždy pomôcť. V organizačnom výbore Krajskej výstavy poštových známok Trnava 88 pracoval ako tajomník OV, účinne pomáhal pri propagačnej filatelistickej výstave Tirnavia 2000 a hoci nebol členom KF Tirnavie, veľmi nám pomohol pri realizácii Regionálnej výstavy poštových známok s medzinárodnou účasťou TIRNAVIA 2008 ako člen výstavnej komisie. Bol aktívnym členom Spoločenstva sv. Gabriela, úspešne priložil ruky k zasadaniam SSG v Trnave, naposledy toho, ktoré sa konalo v Spolku sv. Vojtecha. Celý život pracoval v ekonomickej funkcii býv. ČSAD v Trnave, jeho práca v materiálno-technickom zásobovaní veľkého závodu sa mu vhodne zišla v práci už ako filatelistického dôchodcu pri vylepovaní desiatok tisícov známok do stoviek výberových zošitkov. Bol držiteľom zlatého Čestného odznaku ZSF.

Jeho zbierky Slovenska a umenia neosirejú – už pred časom našli pokračovateľa vo vlastnom rodinnom zázemí.

Bude chýbať rodine, bude chýbať filatelistom a priateľom. Česť jeho pamiatke!

Mgr. Ján Mička, KF ZSF 52 - 53 Tirnavia

INZERCIA ZSF

Pri príležitosti významného životného jubilea – 60. narodenín majstra ryteckého umenia Františka Horniaka pripravil Klub Fera Horniaka personalizovaný UTL – Umenie miniatúr. Popri zábere majstra pri rytí pečiatky sú na UTL aj príležitostné pečiatky s domicilom Praha 1, Bratislava, Znojmo a Žikava s rôznym denným dátumom. UTL je možné si objednať u: **Karol Milan, M. Rázusa 42, 911 01 Trenčín**, **e-mail:** karolmilan52@gmai.com, **T:** 0904 134 800. Cena je 9,50 €/ks, pre členov Klubu Fera Horniaka 8,50 €/ks + poštovné (R-list) do 2 €.

612	**T2 50g (0,45 €) viacfarebná**	**0,45**
612 PLb	(207x129 mm)	3,60
612 FDC		1,35

Kupóny

612 KĽa s kupónom „RTVS“	0,45
612 KĽb s personalizovaným kupónom	- -
612 KPa s kupónom „RTVS“	0,45
612 KPb s personalizovaným kupónom	- -
612 KĽa+ KPa s kupónmi „RTVS“	0,45
612 KĽb+ KPb s personalizovanými kupónmi	- -
612 Sa s kupónom „RTVS“	0,90
612 Sb s personalizovaným kupónom	- -

Titulná strana obálky
Obálka prvého dňa

450. VÝROČIE NARODENIA JÁNA JESSENIA (1566 – 1621)

Výtvarný návrh:
akad. maliar Vladislav Rostoka

Rytina:
František Horniak

2016, 22. 6. * **450. výročie narodenia Jána Jessenia** (Osobnosti) * príležitostná známka, spoločné vydanie s ČR, Maďarskom a Poľskom * N: V. Rostoka, R: F. Horniak * OTr+HT PTC * PL: 25 ZP + 25 K, TF: 2 PL * papier FL * RZ 11 ¼ : 11 ¾ * FDC N: V. Rostoka, R: F. Horniak, OTp PTC * náklad: 1 mil.

613) Ján Jessenius (1566 –1621) – lekár, vedec a pedagóg kupón) titulná strana knihy „Anatómia“ (1601)

613	**0,90 € viacfarebná**	**0,90**
613 FDC		1,80
613 PaL		1,61

Kupóny a spojky

613 KĽ	0,90
613 KP	0,90
613 KĽ + KP	0,90
613 S	1,80

450. VÝROČIE NARODENIA JÁNA JESSENIA

SPOLOČNÉ VYDANIE S ČESKOU REPUBLIKOU, MAĎARSKOM A POĽSKOU REPUBLIKOU.

PREDSEDNÍCTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY V RADE EURÓPSKEJ ÚNIE

- poštová známka
- obálka prvého dňa
- známkový zošitok
- pamätný list
- numizmatická obálka
- príležitostná pečiatka

1. 7. 2016

Slovenská POŠTA